

Dávid Ádám

Földanyó és a flórik népe

Erdei drámajáték két felvonásban

Materra erdejének rendjét különös lények vigyázzák: ők a flórik. Ez a különös népség mélységesen tiszteli Földanyót, aki az idők kezdete óta dönt életről és halálról, éjjelenként pedig minden flórinak más-más mesét susog vagy dalt énekel. Az apró termetű, fűge népség az erdőt lakja, nemzetségeik más-más növényt vallanak felmenőjüknek. Gingala a galagonyák családjának legszorgosabb tagjaként az erdő közepén pöffeszkedő szerelmeslevéltárban kutatja a lehullott falevelek titkát. Főnöke és példaképe, prof. Pöffetegh Gomba Ödön. A professzor unokaöccse, Kalaposch Gomba Alajos segítségével teljesen felforgatja a flórik életét. A nemes penészgombák állítólagos leszármazottai a titokzatos Nagy Cél nevében komoly változásokat hirdetnek. Ödön a szerelmeslevéltárba hordatja az összes avart arra hivatkozva, hogy a tudomány érdekében titkukat meg kell fejteni. Az akció eredményeképp a lecsupaszított Földanyó egyre jobban fázik, hisz beköszöntött a tél. Alajos ezalatt Kalaposch Lapok című újságjában fanatizálja a flórikat, hogy teljesítsék Ödön újabb és újabb követeléseit. A félrevezetett aprónép észre sem veszi, hogy szorgalmával épp saját életterét pusztítja.

Tobó, az erdeifenyők kései leszármazottja – mit sem törődve a bűvölettel – Kábeltornya városának kidobott karácsonyfáit hurcolja az erdőbe, hogy meggyógyítsa őket Üveghegyi Gyurkával, a város jólelkű szemétszedője segítségével. A flórifíú régóta vágyódik Gingala után. Őt nem szédíti meg a professzor nagy eszméje, ellenáll neki.

Az avar nélkül maradt földet egy napon üvegszilánkok lepik el. Alajos Tobót vádolja meg, hiszen ő az egyetlen flóri, aki – a karácsonyfa-mentés miatt – kapcsolatban áll az emberekkel. A flórifíút a szerelmeslevéltárba zárják.

Vajon kiderül a turpisság? A gombák átveszik a hatalmat az erdő és a természet fölött? Mi a szerepe mindebben az embernek? Földanyó megmenekül? És a szerelmesek egymásra találhatnak?

Dávid Ádám Földanyóról szóló történetének első változata közel tíz éve íródott meseregény formájában. A Katolikus Rádió felkérésére a szerző 2019-ben tízrészes rádiójátékot írt a Cserés Miklós 2018-as pályázati program támogatásával, amelyet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa és a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap a Magyar Média Mecenatúra Program keretében hozott létre.

A rádiójáték az alapötletet felhasználva teljesen új hangsúlyokkal és karakterekkel gazdagítja az eredeti kéziratot. A szerző megőrizte az anyaföld szó játékos újragondolásából született Földanyó figuráját, ezt az ősi szellemet, amely a mesebeli erdő lényeiről gondoskodik. Fontos maradt a népmesékből ismerős kétpólusú világkép is a növényösökkel büszkélkedő manóforma lények (új nevükön flórik) és a hatalomra éhes, gonosz és számító gombák (vagyis fungusok) között. A kerettörténet csírájában szintén létezett a meseregényben, de ez a szál sokkal hangsúlyosabb lett a rádiójátékban. Barna, az írással foglalkozó apa és két gyermeke, a növénynévre keresztelt Bogi és Zsombor párbeszédei nyomán formálódik a mese, és a hősök cselekedetei számos ponton rímelnék a gyerekek élethelyzetére.

A zenének és a természet zörejeiből létrejövő hangkulisszának a szerző a rádiójáték kéziratában a szokásosnál nagyobb hangsúlyt adott. Rögtön az első epizód kezdőképe Földanyó jóslatnak is tekinthető dalával indul, amelynek fülbemászó dallamát aztán az apa füttyöreszi, miközben begépel a dal utolsó sorait. Ebből a jelenetből bontakozik ki a kerettörténet, és amikor megismerjük Tobót, a főhőst, ugyanazt a dallamot füttyüli ő is, mint az apa, csak más szövegben. Ezek a zenei átkötések hatásosan mutatják meg az átjárást a rádiójáték fikciós szintjei, a keret és a „mese a mesében” szálai között.

A Materra erdejében játszódó események szereplői meg is feleltethetők a kerettörténet karaktereinek. Tobó, a bátor, tobozforma fenyőflóri a kisebbik testvér, Zsombor temperamentumával és kalandvágyával igyekszik megmenteni az erdőt a teljes pusztulástól. Gingala, a galagonyáktól származó flórilány Bogi romantikus, naiv lelkivilágának tükörképe, és hasonlóan eminens, alapos is, mint a lány. Ráadásul mindketten határozottan kiállnak az igazukért. Ahogy Tobó és Gingala a rádiójáték végére tisztázza a funguszok ármánykodásából adódó félreértéseket, és a két flóri egymásra talál, úgy a mese hatására a két testvér is félre tudja tenni kicsinyes háborúskodását, és rájönnek, hogy a néhány évnyi korkülönbség ellenére mennyire jól tudnak együtt gondolkodni, ha egy izgalmas történet megoldása a tét. Az apa karaktere sok szempontból a szemétszedőként dolgozó Üveghegyi Gyurka sorsára rímel, aki kicsit magának való, magányos alkat, tele lelkiismeret-furdalással és szeretettel. Földanyónak pedig Nanó, a gyerekek nagymamája a párja. A közösen alakított mese az apa és a két testvér számára is terápiaként működik, amely segít feldolgozni Nanó elvesztését.

Az egyes epizódok felépítése az arányokat tekintve nagy változatosságot mutat, de az íve általában hasonló: a több szálon futó cselekményt meg-megszakítják a gyerekek kérdései, ötletei, és Földanyó talányos dalaira, meséire Nanó egy-egy bölcs mondása reflektál, amelyeket a család közösen idéz meg. A történet optimista végkicsengése nemcsak Bogi és Zsombor, de a rádiójáték hallgatói számára is vigaszt nyújthat hasonló családi veszteségek feldolgozására, és a közös mesélés erejét hirdeti.

A sajátos hangzásvilágot, különleges zenei hatásokat és hangkulisszákat használó rádiójáték-folyamban egyformán fontos szerephez jut a népmesei hagyomány kétpólusú világa, amelyben küzd egymással jó és gonosz. A természet szeretete lengi be a kerettörténetet is, amelyben egy apa meséli el Gingala meg Tobó kalandjait kíváncsi gyerekeinek, Boginak és Zsombornak. A család kertjében egy viruló galagonyabokor és egy terebélyes erdeifenyő áll szorosan egymás mellett. Ezek árnyékában születnek a mesék.

SZEREPLŐK:

FÖLDANYÓ / NANÓ: Pásztor Erzsébet
APA: Szatmári Attila
BOGI: Vida Sára
ZSOMBOR: Vida Bálint
TOBÓ: Mohai Tamás
GINGALA: Császár Réka
PROF. PÖFFETEGH ÖDÖN: Tarján Péter
KALAPOSCH ALAJOS: Egri Bálint
ÜVEGHEGYI GYURKA: Pavletits Béla
BAZSALÍDIA: Zsurzs Kati
MÖRCE: Harcsik Róbert

STÁBLISTA:

Hangmérnök: Liszkai Károly
Zeneszerző: Vedres Csaba
Zenei szerkesztő: Bögös Henrietta
Szerkesztő: Csuth Judit
Rendezőasszisztensek:
Csókné Varga Hedvig és Varga Zita
Rendező: E. Román Kata